

warto
mieć
pomysł

INNOWACYJNOŚĆ

w Programie Operacyjnym
Kapitał Ludzki

INNOWACYJNOŚĆ: dlaczego warto?

Świat, w którym żyjemy, nasze otoczenie społeczne i gospodarcze podlega coraz szybszym, niekiedy gwałtownym zmianom. Wiążą się one często, a nawet są wynikiem rozwoju nowych technologii oraz poszukiwania metod, mających na celu szeroko pojęte usprawnianie, prowadzące do poprawy jakości życia w każdej sferze. Sprawne i efektywne funkcjonowanie w rzeczywistości, której podstawową cechą są zachodzące zmiany, wymaga pionierskiego podejścia do wielu zagadnień i problemów, poszukiwania nowatorskich rozwiązań oraz umiejętności adaptowania do własnych potrzeb metod stosowanych w innych dziedzinach i wykorzystywania ich w sposób, w jaki wcześniej z nich nie korzystano.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki umożliwia między innymi wdrażanie projektów innowa-

Powstające dziś innowacje to zmiany, które mają wnieść coś istotnego w czasie i miejscu, w którym powstają.

Prof. Jan D. Antoszkiewicz,
Społeczna Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości i Zarządzania

cyjnych. Pozwala zatem realizować cele strategiczne Europejskiego Funduszu Społecznego w sposób dostosowany do systemowej transformacji rynku pracy, w którym zacierają się granice geograficzne, odległości i całkowicie zmienia się model zarządzania. Bez innowacyjnego podejścia do problemów rynku pracy nie uda się skutecznie zwiększać zatrudnienia oraz efektywnie dążyć do poprawy bytu wszystkich członków danej społeczności, minimalizowania rozbieżności społecznych i unikania polaryzacji.

INNOWACYJNOŚĆ: co to oznacza?

Innowacyjność wiąże się z wprowadzaniem nowych metod, nowatorstwem, pionierskim podejściem, ulepszeniem. Oznacza działanie, którego rezultatem jest nie tylko opracowanie nowych, sprawniejszych metod - lub dostosowanie wcześniejszych sposobów do rozwiązywania problemów, w stosunku do których nie były dotąd wykorzystywane - ale także ich upowszechnienie. Projekt powstający i realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, jeżeli ma mieć rangę innowacyjnego, musi być nastawiony na poszukiwanie nowych sposobów

Dawniej uważano, że innowacje może tworzyć tylko zespół specjalnie przygotowanych ludzi, naukowców. (...) Obecnie funkcjonuje pogląd, że na ciekawy pomysł może wpaść każdy.

**Prof. Jan D. Antoszkiewicz,
Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości
i Zarządzania**

rozwiązywania problemów zidentyfikowanych w obszarach wsparcia EFS. Zadaniem takiego projektu jest więc nie tyle umożliwienie efektywnego wydłużenia wieku aktywności zawodowej czy modernizacji oferty kształcenia zawodowego w powiązaniu z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy, lecz stworzenie mechanizmów umożliwiających prowadzenie działalności w tych obszarach skuteczniej, w większej skali, czy przy zastosowaniu zupełnie odmiennego podejścia.

Istotnym elementem wdrażania projektu innowacyjnego jest również upowszechnienie i włączanie do głównego nurtu polityki nowatorskich metod będących rezultatem projektu. Oznacza to, że już na etapie kreowania jego idei, założeń trzeba liczyć się z tym, że będzie on poddany zewnętrznej, szerokiej ocenie. Aby była pozytywna, nawet najbardziej nowatorski projekt, musi być od początku tworzony z myślą o praktycznym stosowaniu jego rezultatów.

Z doświadczeń Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, realizowanego w latach 2004-2008, wynika, że projekty innowacyjne potrzebują wyjątkowego wsparcia na każdym etapie - opracowania, wdrażania, upowszechniania oraz włączania do głównego nurtu polityki. Oznacza to, że te najbardziej perspektywiczne - bo z założenia sytuujące się w obrębie potrzeb „gospodarki zmiany” - projekty wymagają szczególnego podejścia.

Innowacja musi zaspokajać potrzebę wtedy, kiedy odbiorca ją odczuwa i tam, gdzie chce z innowacji skorzystać. Czas i miejsce - oto kluczowe słowa.

**Prof. Jan D. Antoszkiewicz,
Społeczna Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości i Zarządzania**

Projekt innowacyjny: co i dla kogo?

Podstawową rolą projektu innowacyjnego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki nie jest rozwiązanie problemów mieszczących się w obszarach wsparcia EFS, ale wypracowanie oraz włączanie do praktyki nowych instrumentów (konkretnych

Istotą innowacji jest to, że trzeba być o krok przed konkurencją.

Prof. Piotr Płoszajski
Kierownik Katedry Zarządzania
w Szkole Głównej Handlowej

produktów), które wprowadzą jakościową zmianę w sposobach ich rozwiązywania. Na tym polega podstawowa różnica pomiędzy projektem innowacyjnym a projektem standardowym. Zadaniem tego ostatniego jest bezpośrednie rozwiązanie problemu w z góry określonej skali, przy użyciu znanych metod - nawet, gdy znana jest ich ograniczona skuteczność.

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowane mogą być dwa rodzaje projektów innowacyjnych - testujące oraz upowszechniające. Zadaniem projektów innowacyjnych testujących jest wypracowanie, upowszechnienie i włączenie do głównego nurtu polityki nowych rozwiązań, które przyczynią się do skutecznego czy choćby skuteczniejszego rozwiązywania określonych problemów.

Projekty innowacyjne testujące składają się z dwóch etapów. Pierwszego (trwającego od 3 do 8 miesięcy), podczas którego należy zdiagnozować i przeanalizować problem, utworzyć partnerstwo (jeśli jest przewidziane) oraz

opracować wstępną wersję produktu i strategii wdrażania projektu innowacyjnego. Drugiego, w którym projekt zostanie upowszechniony i włączony do głównego nurtu polityki.

Projekty innowacyjne upowszechniające mają natomiast na celu nowatorskie wykorzystanie sprawdzonych rozwiązań z innych programów czy projektów PO KL. Realizowane są w ramach jednego etapu - upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki. Rodzaj projektów innowacyjnych składanych w poszczególnych konkursach zawsze jest określony w dokumentacji konkursowej.

Nieodzownym elementem projektów innowacyjnych są działania upowszechniające i włączające do głównego nurtu polityki. Upowszechnienie oznacza jak najszersze poinformowanie o wypracowanych w projekcie rozwiązaniach; włączenie do głównego nurtu polityki i praktyki działania instytucji, organizacji i przedsiębiorstw - spowodowanie, że rozwiązanie będzie

Nowy świat to taki, po którym trzeba ciągle się poruszać poszukując nowej szansy albo wymyślając innowacje.

Prof. Piotr Płoszajski
Kierownik Katedry Zarządzania
w Szkole Głównej Handlowej

wykorzystywane także przez innych jako rozwiązanie systemowe czy po prostu powszechnie uznana i zaakceptowana dobra praktyka.

Grupą docelową projektów innowacyjnych w ramach PO KL są osoby, grupy i środowiska, które wymagają wypracowania nowych rozwiązań czy podejść, wspierających wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Użytkownikami projektów innowacyjnych są natomiast ci, którzy otrzymują nowe metody działania, technologie lub narzędzia; będą to, przykładowo, pracownicy urzędów pracy, instruktorzy z instytucji szkolących, nauczyciele itp. Odbiorcami są zaś wszyscy ci, których problemy będą mogły zostać skutecznie rozwiązane dzięki nowej metodzie, a nawet ci, którzy - dzięki zastosowaniu jakiejś innowacji - nigdy nie dowiedzą się, że mogli stać wobec jakiegoś problemu.

Wymiary innowacyjności

Innowacyjność projektu może się przejawiać w trzech wymiarach:

- grupy docelowej, kiedy wsparcie ukierunkowane jest na grupę niekorzystającą wcześniej z pomocy,
- problemu, kiedy innowacja dotyczy problemu do tej pory niewystarczająco uwzględnianego w polityce państwa (przy czym może to być zarówno nowy, jak i znany problem, do rozwiązania którego brakuje narzędzi, lub problem znany, do rozwiązania którego stosowano dotąd narzędzia nieskuteczne),
- formy wsparcia, która wymaga wykorzystania nowych instrumentów przy rozwiązywaniu znanych, tradycyjnych problemów z możliwością adaptowania rozwiązań sprawdzonych w innych krajach, regionach lub kontekstach.

Produktem projektu innowacyjnego jest model, narzędzie lub instrument, umożliwiające nowe rozwiązanie problemów, nowe podejście do rozwiązania problemów, nowe metody postępowania, nowe formy i treści działania oraz nauczania. Wypracowany produkt projektu może być innowacyjny w skali europejskiej, krajowej, regionalnej lub lokalnej.

Nasze czasy potrzebują czegoś więcej niż tylko usprawnień.

Kevin Kelly

Ekspert w dziedzinie cyberkultury i Internetu oraz wpływu technologii na biznes.

Dobre praktyki

Projekty innowacyjne były już realizowane w Polsce w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL. Miały na celu niwelowanie wszelkich form dyskryminacji i nierówności związanych z rynkiem pracy. Warto z tych doświadczeń korzystać, pamiętając jednak, że przed obecnymi realizatorami projektów innowacyjnych stawiane będą większe wymagania.

Szczególnie warte uwagi są projekty, które w czerwcu 2008 roku uzyskały wyróżnienie Jaskółka Rynku Pracy. Przyznano je najbardziej perspektywicznym - w ocenie Instytucji Zarządzającej oraz Krajowej Struktury Wsparcia - innowacjom społecznym powstałym w trakcie Programu, w trzech kategoriach:

- **„Solidarność pokoleń”**, rozumianej nie tylko jako wspieranie osób z grupy wiekowej 50+, ale również jako wspomaganie ludzi młodych w odnalezieniu się na rynku pracy oraz solidarność z młodymi rodzicami i osobami opiekującymi się innymi członkami rodziny poprzez ułatwienie im godzenia życia zawodowego i rodzinnego;
- **„Zaułki rynku pracy”** - dotyczy obszarów zaniedbanych przez główny nurt polityki rynku

Teraz realizuje się projekty o wiele łatwiej, ponieważ większa część dokumentacji PO KL została opracowana dzięki doświadczeniom związanym z projektem EQUAL.

Beata Abramska
Koordynatorka projektu EQUAL
„Warmińsko-Mazurskie Centrum CSR”

pracy lub pozostających na pograniczu rynku pracy i edukacji;

- **„Budowanie kapitału społecznego”** - ożywianie społeczności lokalnych oraz kształtowanie postaw prospołecznych.

Doświadczenia osób wdrażających projekty, opracowujących i testujących rezultaty PIW EQUAL można wykorzystywać w praktyce, dzięki uruchomionej bazie dostępnej pod adresem: www.equal.org.pl.

Warto również korzystać z doświadczeń laureatów konkursu „Dobre Praktyki EFS” zorganizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (informacje na temat kolejnych edycji tego konkursu znajdują się pod adresem: http://www.efs.gov.pl/dzialaniapromocyjne/Strony/Konkurs_dobre_praktyki_EFS.aspx) oraz dorobku Krajowych Sieci Tematycznych działających w ramach PIW EQUAL (<http://www.equal.org.pl/kst.php?lang=pl>).

Pierwsze kroki: warto mieć pomysł

Przede wszystkim potrzebny jest innowacyjny pomysł oraz świadomość, że nie chodzi o złożenie wniosku, ale o opracowanie projektu, który jest nie tylko innowacyjny, ale także ma szansę przynieść określone, realne efekty do wykorzystania w praktyce. Przed przygotowaniem projektu należy zapoznać się ze wszystkimi dokumentami programowymi Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Najważniejsze przepisy i zalecenia do projektów innowacyjnych znajdują się w *Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia 2007-2013*. Wytyczne w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki znajdują się w *Zasadach dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki oraz Podręczniku przygotowania wniosków o dofinansowanie projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*.

Korzystać z innowacji mają prawo wszyscy bez wyjątku ludzie.

Prof. Jan D. Antoszkiewicz,
Społeczna Wyższa Szkoła
Przedsiębiorczości i Zarządzania

Realizację projektów innowacyjnych mogą podejmować wszystkie podmioty uprawnione do tego w ramach PO KL. Warto jednak pamiętać, że ze względu na ich specyfikę, dużą rolę odgrywać będzie potencjał instytucji zgłaszającej projekt, który należy wykazać we wniosku o dofinansowanie. Istotne znaczenie ma zwłaszcza:

- potencjał badawczy,
- doświadczenie i możliwość testowania wypracowanych rozwiązań,
- doświadczenie w działaniach podejmowanych w danym obszarze,
- potencjał do wdrażania i upowszechniania rozwiązań typowych dla obszaru interwencji EFS.

Przy opracowywaniu projektu innowacyjnego warto zastanowić się, czy istnieje wystarczająca potrzeba realizacji przedsięwzięcia, to znaczy - udowodnić, że wszystkie dotychczas stosowane metody są zawodne lub mało skuteczne albo wskazać grupę odbiorców nieobjętą dotąd żadnymi działaniami lub objętą działaniami nie dość efektywnymi. Konieczne jest także klarowne zdefiniowanie celów projektu i rezultatów oraz wyjaśnienie, na czym polega jego innowacyjność. Nie można zapominać o konieczności skutecznego upowszechniania i włączania do głównego nurtu polityki i zakres tej części przedsięwzięcia zaprojektować już na tym etapie.

Wypełnianie wniosku

Wniosek o dofinansowanie projektu innowacyjnego różni się od wniosku o dofinansowanie projektu standardowego w Sekcji 1.2, Sekcji 1.11 oraz Sekcji 3 (inna dla projektów testujących i inna dla upowszechniających).

W Sekcji 1.2 (Nazwa i numer Działania) należy wybrać "wirtualne" specjalne działanie - wybór ten spowoduje automatyczne zmiany w standardowym formularzu. Sekcja 1.11 wypełniana jest automatycznie (NIE lub TAK), w zależności od wyboru Działania w punkcie 1.2. Sekcja 3, dotycząca charakterystyki projektu, różni się zakresem od projektów standardowych i zależy od sposobu wypełnienia sekcji 1.2. Zakres tej sekcji jest inny dla projektów innowacyjnych testujących, a inny dla projektów innowacyjnych upowszechniających.

Wypełnienie wniosku o dofinansowanie ułatwi instrukcja dostępna między innymi na stronie Krajowej Instytucji Wspomagającej, pod adresem: www.kiw-pokl.org.pl

Najczęściej zadawane pytania

1. Czym wyróżniają się projekty innowacyjne w ramach PO KL?

Odpowiedź: Nowatorstwem oraz realizacją w ramach określonych obszarów tematycznych. Innowacyjność produktu wypracowanego w ramach projektu lub planowanego do upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki powinna się przejawiać w co najmniej jednym wymiarze: uczestnika projektu, problemu lub formy wsparcia.

2. Czy projekt składany w standardowym konkursie, ale charakteryzujący się pewnymi innowacyjnymi rozwiązaniami, jest projektem innowacyjnym w rozumieniu *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*?

Odpowiedź: Nie. Projektem innowacyjnym w ramach PO KL jest projekt realizowany zgodnie z definicją podejścia innowacyjnego (patrz: odpowiedź na pytanie 1) oraz w podziale na etapy omówione w podrozdziale 5.2 *Wytycznych w zakresie wdrażania projektów innowacyjnych i współpracy ponadnarodowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*. Projekt innowacyjny jest składany w osobnym trybie aplikacyjnym.

3. Czy projekt innowacyjny może zawierać komponent ponadnarodowy?

Odpowiedź: Tak, na przykład w zakresie adaptowania rozwiązań sprawdzonych w innych krajach/regionach oraz upowszechnienia. Skonfrontowanie innowacyjności rozwiązań w innych warunkach społecznych jest zalecane.

4. Dlaczego warto realizować projekty innowacyjne?

Odpowiedź: Pewne projekty nie mogą zaistnieć w standardowym konkursie, ponieważ ich rezultaty są testowe. Dotyczy to projektów, w których tradycyjne, sprawdzone metody nie byłyby w stanie rozwiązać wszystkich problemów czy wpłynąć na ich rozwiązanie.

5. Jakie znaczenie przy ocenie projektu innowacyjnego w ramach PO KL ma element upowszechnienia i włączenia do głównego nurtu polityki?

Odpowiedź: Bardzo duże. Projekty innowacyjne są zasadne, o ile mają szansę na wykorzystanie w praktyce i przyczynienie się do zwiększania skuteczności i efektywności realizowanej polityki.

6. Czy wszystkie projekty innowacyjne w ramach PO KL są objęte obowiązkiem partnerstwa?

Odpowiedź: Nie. Partnerstwo należy powołać tylko w sytuacjach uzasadnionych.

7. Jakim ryzykiem obarczone są projekty innowacyjne? Czy dopuszcza się możliwość, że okażą się nieskuteczne?

Odpowiedź: Ryzyko stanowi element projektu innowacyjnego. Jego minimalizowanie należy uwzględnić na etapie planowania. Dopuszcza się możliwość, że mimo sumiennej realizacji projektu, jego rezultat okaże się nieskuteczny. Beneficjent musi jednak dotożyć wszelkich starań, by osiągnąć założone cele.

8. Jakie są najważniejsze kryteria oceny projektów innowacyjnych w ramach PO KL?

Odpowiedź: Kryteriów jest wiele, część z nich się na siebie nakłada. Pod uwagę będą brane między innymi:

- uzasadnienie potrzeby realizacji projektu (wykazanie, że dotychczasowe metody okazały się nieskuteczne lub mało skuteczne, że istnieje pomijana dotąd grupa odbiorców

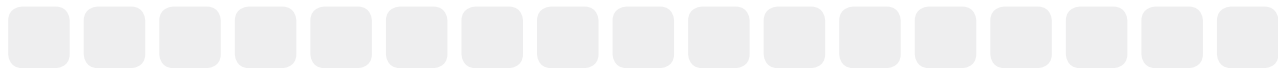
lub grupa, której nie udało się pomóc przy użyciu tradycyjnych metod),

- ujęcie obszaru, którego dotyczy projekt w strategiach sektorowych, regionalnych lub branżowych,
- wykazanie innowacyjności projektu, jak również efektywna strategia upowszechniania rozwiązań wypracowanych w jego ramach oraz włączania ich do głównego nurtu polityki,
- potencjał projektodawcy, podobnie jak w przypadku projektów standardowych.

W kwestii finansowania, podobnie jak w projektach tradycyjnych, najważniejsze są efektywność, racjonalność, przejrzystość budżetu i kwalifikowalność wydatków.

9. Czy można się odwołać od oceny projektu innowacyjnego?

Odpowiedź: Wnioskodawcom zawsze przysługuje prawo do złożenia protestu. Mogą się odwoływać zarówno od oceny formalnej, jak i merytorycznej. Jeżeli instytucja ogłaszająca konkurs odrzuci protest, można się odwołać do Instytucji Zarządzającej. Tryb odwołań może być ujęty w warunkach konkursów.

Gdzie szukać informacji?

Informacje o Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki, w tym o projektach innowacyjnych, znajdują się na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, pod adresem: www.efs.gov.pl

Dokumenty dotyczące projektów innowacyjnych w ramach PO KL oraz niezbędne do przygotowania wniosków można znaleźć na stronie Krajowej Instytucji Wspomagającej, pod adresem: www.kiw-pokl.org.pl

Instytucje Pośredniczące oraz Instytucje Pośredniczące II Stopnia udzielają informacji m.in. na temat konkursów oraz oferują wsparcie projektodawcom. W strukturze Instytucji Pośredniczących powołane zostały punkty kontaktowe ds. innowacyjności i współpracy ponadnarodowej, których lista znajduje się pod adresem: www.kiw-pokl.org.pl

Podstawowych informacji dotyczących projektów innowacyjnych w ramach PO KL udzielają Regionalne Ośrodki EFS: www.roefs.pl

warto
mieć
pomysł

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Fundacja
FUNDUSZ WSPÓŁPRACY

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Program Operacyjny Kapitał Ludzki - Krajowa Instytucja Wspomagająca
Fundacja „Fundusz Współpracy”, ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa
tel.: (22) 45 09 857, (22) 45 09 964, fax: (22) 45 09 856
www.efs.gov.pl, www.cofund.org.pl, www.kiw-pokl.org.pl
e-mail: bkkk@cofund.org.pl